KOMISIJOS SPRENDIMAS

2005 m. gruodžio 8 d.

dėl Nyderlandų prašymo suteikti leidžiančią nukrypti nuostatą pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių

(pranešta dokumentu Nr. C(2005) 4778)

(autentiškas tik tekstas olandų kalba)

(2005/880/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį,

atsižvelgdama į 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių [1], ypač į jos III priedo 2 pastraipos b punktą,

kadangi:

(1) Jei valstybė narė vienam hektarui numato kasmet skirti kitokį mėšlo kiekį nei nurodyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 pastraipos ir a punkto įžanginiuose sakiniuose, šis kiekis turi būti nustatytas toks, kad netrukdytų siekti šios Direktyvos 1 straipsnyje nurodytų tikslų ir būtų pagrįstas objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, šiuo atveju, ilgu vegetaciniu periodu ir dideliu augalų poreikiu azotui.

(2) 2005 m. balandžio 8 d. Nyderlandai pateikė Komisijai prašymą taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą remiantis Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 pastraipos b punktu.

(3) Prašoma leidžianti nukrypti nuostata yra susijusi su Nyderlandų ketinimu leisti naudoti 250 kg azoto turinčio gyvulių mėšlo vienam hektarui per metus ūkiuose su mažiausiai 70 % ganyklų. Šis prašymas dėl leidžiančios nukrypti nuostatos susijęs su beveik 25 000 ūkių Nyderlanduose ir apie 900 000 hektarų plotu.

(4) Olandijoje buvo priimti įstatymai dėl Direktyvos 91/676/EEB įgyvendinimo, kurie taip pat taikomi ir prašomai leidžiančiai nukrypti nuostatai.

(5) Į Olandijoje priimtus įstatymus dėl Direktyvos 91/676/EEB įgyvendinimo įtraukiami tiek azoto, tiek fosfatų naudojimo standartai. Fosfatų naudojimo standartai skirti iki 2015 m. pasiekti pusiausvyrą tręšiant fosfatais.

(6) Nyderlandai reagavo į maistinių medžiagų mėšle ir mineralinių trąšų pertekliaus problemą taikydami kelias politines priemones, todėl 1992–2002 m. laikotarpiu sumažino galvijų skaičių 17 %, kiaulių – 14 %, avių ir ožkų – 21 %. Azoto ir fosforo kiekis mėšle 1985–2002 m. atitinkamai nukrito 29 % ir 34 %. Mėšlo azoto ir fosforo perteklius 1992–2002 m. atitinkamai sumažėjo 25 % ir 37 %.

(7) Vandens kokybės duomenys rodo, kad požeminio vandens nitratų koncentracija ir maistinių medžiagų (įskaitant fosforą) koncentracija paviršiniame vandenyje mažėja.

(8) Olandijos pranešime pateikti techniniai ir moksliniai dokumentai rodo, kad siūlomas 250 kg azoto turinčio gyvulių mėšlo vienam hektarui kiekis per metus ūkiuose su ne mažiau kaip 70 % ganyklų suderinamas su tikslu pasiekti 11,3 mg/l N lygį vandenyje (atitinka 50 mg/l NO_3) visų tipų dirvožemyje ir apytiksliai nulinį fosforo perteklių esant optimalaus tvarkymo sąlygoms.

(9) Pateikti techniniai ir moksliniai dokumentai rodo, kad siūlomas 250 kg azoto turinčio gyvulių mėšlo vienam hektarui kiekis per metus ūkiuose su ne mažiau kaip 70 % ganyklų yra pagrįstas remiantis objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, ilgu vegetaciniu periodu ir dideliu augalų poreikiu azotui.

(10) Todėl Komisija mano, kad Nyderlandų prašomas mėšlo kiekis netrukdys pasiekti Direktyvoje 91/676/EEB nurodytų tikslų, jei bus laikomasi tam tikrų griežtų sąlygų.

[1] OL L 375, 1991 12 31, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p. 1).

(11) Šioms sąlygoms priskiriamas tręšimo planų sudarymas kiekvienam ūkiui atskirai, trąšų panaudojimo registracija tręšimo registracijos knygoje, periodinė dirvožemio analizė, žalios dangos palaikymas per žiemą po kukurūzų auginimo, specialios nuostatos dėl ganyklos arimo, mėšlo nenaudojimas prieš suariant ganyklą ir tręšimo reguliavimas atsižvelgiant į ankštinių augalų pasėlių dalį. Šiomis nuostatomis siekiama užtikrinti, kad bus tręšiama atsižvelgiant į augalų reikmes ir sumažinti į vandenį patenkančio azoto kiekį bei neleisti jam ten patekti.

(12) Siekiant apsisaugoti, kad prašoma leidžianti nukrypti nuostata neskatintų tręšimo intensyvėjimo, kompetentingos institucijos, remdamosi Nyderlandų įgyvendinama veiksmų programa, turėtų užtikrinti, kad gaminant mėšlą gaunamas azotas ir fosforas neviršys 2002 m. lygio.

(13) Atitinkamai prašymas dėl leidžiančios nukrypti nuostatos turėtų būti patenkintas.

(14) Šis sprendimas taikytinas atsižvelgiant į 2006–2009 m. patvirtintą Nyderlandų veiksmų programą.

(15) Šiame sprendime numatytos priemonės atitinka Direktyvos 91/676/EEB 9 straipsniu įkurto Nitratų komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Šiame sprendime nurodytomis sąlygomis pritariama 2005 m. balandžio 8 d. laiške Komisijai pateiktam Nyderlandų prašymui leisti taikyti nukrypstančią nuostatą dėl didesnio gyvulių mėšlo kiekio nei nurodyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 pastraipos a punkte ir įžanginiuose sakiniuose.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžimai

Šiame sprendime vartojami šie terminai:

a) „ganykliniai ūkiai“ – tai ūkiai, kurių 70 % ar daugiau ploto, tinkamo mėšlo naudojimui, sudaro ganyklos;

b) „ganomi gyvuliai“ – tai galvijai (išskyrus veršelius), avys, ožkos ir arkliai, asilai, elniai ir buivolai;

c) „žemės ūkio naudmenos“ – tai ūkininko valdomas, nuomojamas ar tvarkomas plotas remiantis kita individualia rašytine sutartimi, suteikiančia ūkininkui tiesioginę atsakomybę už tvarkymą;

d) „žolė“ – tai daugiametė ganykla arba laikina ganykla, kurioje žolė auga mažiau kaip ketverius metus.

3 straipsnis

Taikymo sritis

Šis sprendimas taikomas individualiai ir laikantis 4, 5 ir 6 straipsniuose nustatytų sąlygų ganykliniams ūkiams.

4 straipsnis

Metinis leidimas ir įsipareigojimas

1. Ūkininkai, pageidaujantys taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą, kasmet kompetentingoms institucijoms pateikia prašymą.

2. Pateikdami šį metinį prašymą jie raštu įsipareigoja vykdyti 5 ir 6 straipsniuose nustatytas sąlygas.

3. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad visiems prašymams dėl leidžiančios nukrypti nuostatos ir tręšimo registracijos knygoms būtų taikoma administracinė kontrolė. Jei po nacionalinių institucijų atliktos 1 pastraipoje minimų prašymų kontrolės paaiškėja, kad 5 ir 6 straipsniuose pateiktos sąlygos nėra įvykdytos, apie tai pranešama prašymo pateikėjui. Tokiu atveju prašymas laikomas atmestu.

5 straipsnis

Mėšlo ir kitų trąšų naudojimas

1. Ganomų gyvulių mėšlo kiekyje, kiekvienais metais įterpiamame į dirvą ganykliniuose ūkiuose, ir gyvulių mėšle, patenkančiame į dirvą ganant gyvulius, remiantis 2–7 dalyse pateiktomis sąlygomis negali būti daugiau kaip 250 kg azoto vienam hektarui.

2. Bendras į dirvą patenkančio azoto kiekis turi atitikti augalų maistinių medžiagų poreikį, įskaitant gaunamas iš dirvos.

3. Kiekvienas ūkis rengia tręšimo planą, kuriame aprašoma žemės ūkio naudmenų sėjomaina ir planuojamas mėšlo, azoto bei fosfatinių trąšų naudojimas. Ūkis sudaro šį planą ne vėliau kaip iki vasario 1 d.

Tręšimo plane pateikiama ši informacija:

a) gyvulių skaičius, mėšlo laikymo ir saugojimo sistemos aprašymas, įskaitant saugomo mėšlo kiekį;

b) azoto ir fosforo kiekio ūkyje pagamintame mėšle apskaičiavimas (atmetus laikymo ir saugojimo metu patirtus nuostolius);

c) sėjomaina ir kiekvieno pasėlio plotas, įskaitant schemin į žemėlapį, kuriame nurodytas atskirų laukų išdėstymas;

d) numatomas augalų azoto ir fosforo poreikis;

e) rangovams tiekiamo, žemės ūkio naudmenims nenaudojamo mėšlo kiekis ir tipas;

f) žemės ūkio naudmenims naudojamo importuoto mėšlo kiekis;

g) mineralizuotos organinės medžiagos, ankštinių augalų ir kritulių bei azoto kiekio dirvožemyje tuo metu, kai augalai ima jį pastebimai naudoti, dalies apskaičiavimas;

h) azoto ir fosforo iš mėšlo naudojimas kiekviename lauke (kai ūkio sklypai yra vienarūšiai atsižvelgiant į pasėlius ir dirvožemio tipą);

i) azoto ir fosforo naudojimas kiekviename lauke su cheminėmis ir kitokiomis trąšomis;

j) apskaičiavimai siekiant įvertinti atitiktį azoto ir fosforo naudojimo standartams.

Ne vėliau kaip per septynias dienas nuo bet kokių pasikeitimų žemės ūkio praktikoje planai turi būti peržiūrimi siekiant užtikrinti planų ir realios žemės ūkio praktikos vienovę.

4. Tręšimo registracijos knygas veda kiekvienas ūkis. Kiekvienais kalendoriniais metais tręšimo registracijos knygos pateikiamos kompetetingoms institucijoms. Jose pateikiama ši informacija:

a) augalų plotai;

b) gyvulių skaičius ir rūšis;

c) vieno gyvulio pagaminamas mėšlas;

d) ūkio importuojamų trąšų kiekis;

e) iš ūkio įsigyjamo mėšlo kiekis ir jo gavėjas.

5. Kiekvienas ganyklinis ūkis, kuriam taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, sutinka, kad jų trąšų naudojimas ir tręšimo registracijos knygos gali būti kontroliuojamos.

6. Periodinė dirvožemio azoto ir fosforo analizė atliekama mažiausiai kas ketverius metus kiekviename vienarūšiame ūkio, kuriam taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, plote, atsižvelgiant į sėjomainą ir dirvožemio charakteristikas.

Kiekviename vienarūšiame ūkio plote suarus pievas atliekama mineralinio azoto ir jo parametrų analizė siekiant įvertinti azoto dalį mineralizuotoje organinėje medžiagoje.

5 hektarų žemės plote atliekama ne mažiau kaip viena analizė, nurodyta pirmame ir antrame papunktyje.

7. Mėšlo negalima terpti į dirvą rudenį prieš žolės sėją.

6 straipsnis

Dirvos danga

1. 70 % ar daugiau ūkio ploto, tinkamo mėšlo naudojimui, auginama žolė. Ūkininkai, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, imasi šių priemonių:

a) smėlingoje dirvoje ar liose po kukurūzų auginimo sėjama žolė arba kiti augalai, kad būtų išsaugoma dirvožemio danga žiemą siekiant žymiai sumažinti dirvožemio išplovimo potencialą;

b) tarpiniuose pasėliuose auginami augalai iki vasario 1 d. neapariami siekiant užtikrinti ilgalaikę ariamo ploto augalinę dangą, kad būtų atstatyti rudeniniai podirvio nitratų nuostoliai ir apriboti žiemos nuostoliai;

c) smėlingoje dirvoje ir liose žolė apariama pavasarį;

d) suarus žolę visų tipų dirvožemyje, nedelsiant sodinami augalai, pasižymintys dideliu azoto poreikiu, o dirva tręšiama remiantis dirvožemio mineralinio azoto ir kitų parametrų analize, kurie padeda nustatyti pamatines vertes azoto išsiskyrimui dėl dirvožemio organinės medžiagos mineralizacijos apskaičiuoti;

e) jei augalų sėjomaina apima ankštinius ar kitus atmosferos azotą kaupiančius augalus, trąšų naudojimas atitinkamai sumažinamas.

2. Nukrypstant nuo c punkto žolę galima suarti rudenį, jei sodinami gėlių svogūnėliai.

7 straipsnis

Mėšlo gamybai taikomos priemonės

Nacionalinės institucijos užtikrina, kad gaminant mėšlą azoto ir fosforo kiekis neviršys 2002 m. lygio.

8 straipsnis

Monitoringas

1. Kompetentinga institucija sudaro ir kasmet atnaujina žemėlapius, kuriuose procentais nurodomi kiekvienos savivaldybės ganykliniai ūkiai, gyvulių skaičius ir žemės ūkio paskirties žemė, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata.

Šie žemėlapiai kasmet pateikiami Komisijai, o pirmą kartą jie pateikiami antrąjį 2006 m. ketvirtį.

2. Leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo vietų priežiūrai sukuriamas ir išlaikomas monitoringo tinklas, skirtas dirvožemio vandens, upelių ir paviršinio sluoksnio požeminio vandens mėginių surinkimui.

Monitoringo tinkle, apimančiame mažiausiai 300 ūkių, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, reprezentuojami visų tipų dirvožemiai (molinga, durpinga, smėlinga, smėlio ir lioso dirva), tręšimo praktika ir sėjomaina. Šio sprendimo galiojimo laikotarpiu monitoringo tinklo sudėtis nekeičiama.

3. Tyrime ir tęstinėje maistinių medžiagų analizėje yra pateikiami duomenys apie vietinį žemės naudojimą, augalų sėjomainas ir žemės ūkio praktiką ūkiuose, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata. Šie duomenys gali būti naudojami atliekant pavyzdinius nitratų išplovimo ir fosforo nuostolių apskaičiavimus laukuose, kuriuose per metus į vieną hektarą su ganomų gyvulių mėšlu patenka iki 250 kg azoto.

4. Vandens, ištekančio iš šaknų zonos ir patenkančio į požeminį vandenį bei paviršinį vandenį, azoto ir fosforo koncentracija nustatoma remiantis ūkių paviršinio sluoksnio požeminio vandens, dirvožemio vandens, drenažo vandens ir upelių monitoringo tinklo pateiktais duomenimis.

5. Smėlingoje dirvoje esančiose žemės ūkio nuotekų surinkimo vietose reikalaujama sustiprinti vandens monitoringą.

9 straipsnis

Kontrolė

1. Kompetentinga nacionalinė institucija atlieka visų ūkių, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, administracinę kontrolę siekdama nustatyti, ar neviršijamas didžiausias 250 kg azoto iš ganomų gyvulių mėšlo kiekis per metus vienam hektarui, ar laikomasi bendro azoto ir fosfatų naudojimo standartų bei dirvos naudojimo sąlygų.

2. Sudaroma tikrinimo programa, pagrįsta rizikos analize, ankstesnių metų kontrolės rezultatais ir Direktyvos 91/676/EEB įgyvendinimo įstatymų bendrosios atsitiktinės kontrolės rezultatais.

Dėl žemės naudojimo, gyvulių skaičiaus ir mėšlo gamybos konkrečiai tikrinami mažiausiai 5 % ūkių, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata.

Mažiausiai 3 % ūkių vykdomas aprobavimas (patikrinimai lauke) siekiant nustatyti, ar laikomasi 5 ir 6 straipsniuose nustatytų sąlygų.

10 straipsnis

Ataskaitos

1. Kompetentinga institucija monitoringo rezultatus kartu su trumpa ataskaita apie vertinimą (ūkio kontrolė, įskaitant informaciją apie reikalavimų neatitinkančius ūkius, pagrįstą administracinės kontrolės ir aprobavimo rezultatais) ir vandens kokybės raida (pagrįstą išplovimo stebėjimu šaknų zonoje, paviršinio ir (arba) požeminio vandens kokybe bei pavyzdiniais skaičiavimais) kasmet pateikia Komisijai.

Pirmoji ataskaita perduodama iki 2007 m. kovo mėn., o kitos ataskaitos atitinkamai iki 2008 m., 2009 m. ir 2010 m. kovo mėn.

2. Be 1 dalyje nurodytų duomenų ataskaitoje turi būti pateikta ši informacija:

a) duomenys, susiję su tręšimu visuose ūkiuose, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata;

b) kiekvienos gyvulių kategorijos gyvulių skaičiaus tendencijos Nyderlanduose ir ūkiuose, kuriems taikoma leidžianti nukrypti nuostata;

c) nacionalinės mėšlo gamybos tendencijos atsižvelgiant į azotą ir fosfatus;

d) kontrolės rezultatų santrauka atsižvelgiant į visoje šalyje apskaičiuotą kiaulių ir naminių paukščių mėšlo išskyrimo koeficientą.

3. Komisija atsižvelgs į gautus rezultatus, jei Olandijos institucijos vėl paprašytų leisti taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą.

4. Kiekvienais metais kompetentinga institucija sudaro ir pateikia Komisijai tręšimo ir įvairių dirvožemio tipų bei augalų derliaus ataskaitą, kurioje pateikiami faktai apie ganyklinių ūkių, kuriems taikoma leidžianti nukrypti nuostata, tvarkymą ir pasiektą tvarkymo optimizavimo lygį.

11 straipsnis

Taikymas

Šis sprendimas įsigalioja nuo 2006 m. sausio 1 d.

Jis galioja iki 2009 m. gruodžio 31 d.

12 straipsnis

Šis sprendimas yra skirtas Nyderlandų Karalystei.

Priimta Briuselyje, 2005 m. gruodžio 8 d.

Komisijos vardu

Stavros DIMAS

Komisijos narys